

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

ZKA

ZYRA KOMBËTARE E AUDITIMIT
NACIONALNA KANCELARIJA REVIZIJE
NATIONAL AUDIT OFFICE

IZVEŠTAJA SA REVIZIJE GODIŠNJIH FINANSIJSKIH
IZVEŠTAJA MINISTARSTVA ŽIVOTNE SREDINE,
PROSTORNOG PLANIRANJA I INFRASTRUKTURE ZA 2024.
GODINU

Priština, Juni 2025.

SADRŽAJ IZVEŠTAJA

1 Revizorsko mišljenje

2 Nalazi i preporuke

3 Rezime informacija o planiranju i implementaciji budžeta

4 Napredak u implementaciji preporuka

Dodatak I: Pismo potvrde

Dodatak II: Objašnjenje u vezi sa različitim vrstama mišljenja koje primenjuje NKR i drugi delovi Izveštaja revizije

1 Revizorsko mišljenje

Završili smo reviziju finansijskih izveštaja Ministarstva životne sredine prostornog planiranja i infrastrukture za godinu koja se završila 31. decembra 2024. godine, u skladu sa Zakonom o Nacionalnoj Kancelariji Revizije Republike Kosovo i Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (MSVRI). Revizija je izvršena kako bi nam omogućila da izrazimo mišljenje o finansijskim izveštajima i zaključak o usklađenosti sa nadležnim.¹

Kvalifikovano mišljenje o godišnjim finansijskim izveštajima

Mi smo izvršili reviziju godišnjih finansijskih izveštaja Ministarstva životne sredine prostornog planiranja i infrastrukture (MŽSPPI), koji sadrže izveštaj o gotovinskim primanjima i uplatama, izveštaj o izvršenju budžeta i napomene sa objašnjenjima uz finansijske izveštaje, uključujući rezime značajnih računovodstvenih politika i drugih izveštaja², za godinu koja se završila 31. decembra 2024.

Po našem mišljenju, pored uticaja pitanja opisanih u paragrafu Osnove za kvalifikovano mišljenje, godišnji finansijski izveštaji Ministarstva životne sredine prostornog planiranja i infrastrukture predstavljaju istinit i pošten prikaz u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim standardima računovodstva javnog sektora, prema gotovinskom računovodstvu, Zakonom br. 03/L-048 o upravljanju javnim finansijama i odgovornosti (sa izmenama i dopunama) i Uredba Ministarstva finansija br. 01/2017 o godišnjem finansijskom izveštavanju budžetskih organizacija.

Osnova za Kvalifikovano mišljenje

- B1 Registar kapitalnih sredstava predstavljen u GFI-u precijenjen je za neto efekat od 30,855,845 € kao rezultat grešaka u registraciji osnovnih sredstava i neprimene amortizacije za završene projekte, a registar ne-kapitalnih sredstava potcijenjen je za 228,289€ kao rezultat neregistracije ne-kapitalnih sredstava;
- B2 Potencijalne obaveze prikazane u GFI-u bile su potcenjene za neto efekat od 4,193,072€;
- B3 Troškovi su pogrešno klasifikovani u vrednosti od 2,974,407€, što je uticalo na precenjivanje/potcenjivanje neadekvatnih kategorija;
- B4 MŽSPPI je izvršilo isplate u iznosu od 465,568€ za 62 zaposlena za koja nije bilo dokaza o pohađanju na poslu.

Za više detalja pogledajte potpoglavlje 2.1 Pitanja koja utiču na mišljenje revizije

Revizija je obavljena u skladu sa Međunarodnim standardima o vrhovnim revizorskim institucijama (MSVRI). U skladu sa ovim standardima, naše odgovornosti su opisane u nastavku u delu izveštaja 'Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja'. U skladu sa ONISA-P-10, MSVRI 130, Etičkim kodeksom NKR, kao i drugim relevantnim zahtevima za reviziju GFI budžetskih organizacija, NKR je nezavisan od subjekta revizije. Verujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i primereni da pruže osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Zaključak o usklađenosti

Izvršili smo reviziju da li su naknadni procesi i transakcije u skladu sa utvrđenim kriterijumima revizije koji proizilaze iz zakona koji se primenjuje na subjekt revizije u kontekstu korišćenja finansijskih sredstava.

Prema našem zaključku, izuzev uticaja pitanja opisanih u delu Osnova za zaključak usklađenosti, transakcije sprovedene u procesu izvršenja budžeta Ministarstva životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa kriterijumi revizije utvrđeni zakonima koji se primenjuju na subjekt revizije u kontekstu korišćenja finansijskih sredstava.

Osnova za Zaključak

- B5 Ministarstvo je, uprkos pravilima, primenilo prag ili gornju granicu plus/minus trideset odsto (30%) za stavke u ugovorima sa cenama po jedinici. Ovo je rezultiralo prekoračenjem vrednosti ovih pozicija za 1,326,027€ (u zajedničkoj vrednosti);
- B6 U deset (10) ugovora izvršene su izmene ugovorenih količina povećanjem/smanjenjem realizovane količine bez prethodnog odobrenja i kao rezultat prekoračenja količina su bila do 49 pozicija ili u vrednosti do 429,011€.

Za više detalja pogledajte potpoglavlje 2.2 Pitanja koja utiču na zaključak o usklađenosti

Revizija je obavljena u skladu sa Međunarodnim standardima o vrhovnim revizorskim institucijama (MSVRI). U skladu sa ovim standardima, naše odgovornosti su opisane u nastavku u delu izveštaja 'Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja'. U skladu sa ONISA-P-10, MSVRI 130, Etičkim kodeksom NKR, kao i drugim relevantnim zahtevima za reviziju GFI budžetskih organizacija, NKR je nezavisan od subjekta revizije. Verujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i primereni da pruže osnovu za zaključak.

Drugo pitanje

- 1 Revizorski uzorci koji su bili klasifikovani podaci ili koji su bili u istražnim postupcima nisu bili obuhvaćeni revizorskim postupcima.

Odgovornosti Menadžmenta i organa upravljanja za godišnje finansijske izveštaje

Generalni sekretar je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima u javnom sektoru – Finansijsko izveštavanje zasnovano na gotovinskom računovodstvu. Generalni sekretar je takođe odgovoran za uspostavljanje internih kontrola, za koje on/ona smatra da su neophodne da bi se omogućila priprema finansijskih izveštaja, bez materijalno značajnih grešaka, bilo zbog prevare ili greške. Ovo uključuje ispunjavanje uslova koji proizilaze iz Zakona br. 03/L-048 o upravljanju javnim finansijama i odgovornosti i Uredba br. 01/2017 o godišnjem finansijskom izveštavanju budžetske organizacije.

Ministar odgovoran je za obezbeđivanje nadzora nad procesom finansijskog izveštavanja

Ministarstva životne sredine prostornog planiranja i infrastrukture.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Menadžment Ministarstva životne sredine prostornog planiranja i infrastrukture odgovorno je i za korišćenje finansijskih sredstava Ministarstva životne sredine prostornog planiranja i infrastrukture u skladu sa Zakonom o upravljanju javnim finansijama i odgovornostima i svim drugim važećim pravilima i propisima.³

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI-a

Naši ciljevi su da pružimo razumnu sigurnost da finansijski izveštaji u celini ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, bilo zbog prevare ili greške, i da pripremimo revizorski izveštaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uverenje je visok nivo sigurnosti, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu sa MSVRI otkriti bilo koje materijalno pogrešno prikazivanje koje može postojati. Pogrešna prikazivanja mogu nastati kao posledica prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se, pojedinačno ili u celini, razumno očekuje da će uticati na ekonomske odluke korisnika donesene na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

Naš cilj je i da izrazimo revizorsko mišljenje o usaglašenosti nadležnih organa Ministarstva životne sredine prostornog planiranja i infrastrukture sa utvrđenim revizorskim kriterijumima koji proizilaze iz zakonske regulative koja se primenjuje u kontekstu korišćenja finansijskih sredstava, u vezi sa revidiranim entitetom.

Kao deo revizije u skladu sa Zakonom o NKR i MSVRI, sprovodimo profesionalnu procenu i skepticizam tokom cele revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i procenjujemo rizike materijalno značajnih grešaka u finansijskim izveštajima, bilo zbog prevare ili greške, osmišljavamo i sprovodimo revizijske postupke koji odgovaraju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primereni da daju osnovu za mišljenje. Rizik neobelodanjivanja materijalno značajnih pogrešnih iskaza koji su rezultat prevare veći je nego kod onih koji su posledica greške, jer prevara može uključivati manipulaciju, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Identifikujemo i procenjujemo rizike nepoštovanja ovlašćenja, bilo zbog prevare ili greške, osmišljavamo i sprovodimo revizijske postupke koji su odgovorni za te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primereni da daju osnovu za naš zaključak o usklađenosti sa vlastima. Rizik da se ne otkrije slučaj nepoštovanja ovlašćenja koji proizilazi iz prevare veći je od onoga što je rezultat greške, jer prevara može uključivati manipulaciju, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Vodimo računa da razumemo internu kontrolu relevantnu za reviziju, da osmislimo odgovarajuće revizorske procedure, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti unutrašnje kontrole Ministarstva životne sredine prostornog planiranja i infrastrukture.
- Procenjujemo prikladnost korišćenih računovodstvenih politika i razumnost

raĥunovodstvenih procena i povezanih obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.

- Procenjujemo celokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, kako bismo osigurali da finansijski izveštaji prikazuju osnovne transakcije i događaje pošteno i taĥno.

Između ostalog, komuniciramo sa rukovodstvom i onima koji su odgovorni za upravljanje takođe o obimu i vremenu revizije i važnim nalazima revizije, uključujući sve znaĥajne nedostatke u internoj kontroli koje identifikujemo tokom revizije.

Od pitanja koja su saopštena rukovodstvu, mi identifikujemo ona pitanja koja su bila najrelevantnija u reviziji finansijskih izveštaja tekućeg perioda i koja se smatraju ključnim pitanjima revizije. Izveštaj o reviziji se objavljuje na web stranici NKR-a, osim informacija koje su klasifikovane kao osetljive ili zbog drugih zakonskih i administrativnih zabrana, u skladu sa važećim zakonom.

2 Nalazi i preporuke⁴

Tokom revizije primetili smo oblasti za poboljšanje, uključujući internu kontrolu, koje su predstavljene u nastavku za vaš pregled u vidu nalaza i preporuka.

Oblasti koje zahtevaju veći fokus su pitanja sa uticajem na finansijsko mišljenje koja se uglavnom odnose na netačno prikazivanje obelodanjivanja, odnosno stanje imovine i potencijalnih obaveza. Što se tiče oblasti rashoda, i ove godine su evidentirani slučajevi pogrešne klasifikacije troškova i naknada zaposlenih u nedostatku evidencija o pohađanju na poslu.

Što se tiče usklađenosti sa važećim zakonima i propisima, poseban fokus treba posvetiti upravljanju ugovorima o održavanju puteva izbegavajući prekoračenje dozvoljenih vrednosti troškova, kao i promena ugovornih uslova. Neophodne su dodatne radnje i u upravljanju i sprovođenju kapitalnih projekata vezanih za kašnjenja u njihovoj realizaciji.

U kontekstu plaćanja, troškove treba sprečiti sudskim odlukama koje se uglavnom odnose na sporove o eksproprijaciji, koji kontinuirano uzrokuju ministarstvu dodatne troškove za kamate i sudske troškove. Potrebno je preduzeti i konkretne mere i za bolje upravljanje računa potraživanjima, odnosno obezbediti efikasne mehanizme za procenu i ubiranje dugova koji doprinose povećanju prihoda.

Nalazi i preporuke imaju za cilj da izvrše neophodnu korekciju finansijskih informacija prikazanih u finansijskim izveštajima, uključujući obelodanjivanja u vidu napomena sa objašnjenjima, kao i da poboljšaju interne kontrole u vezi sa finansijskim izveštavanjem i usklađenosti sa autoritetima u vezi sa upravljanjem sredstvima javnog sektora.

Ovaj izveštaj je rezultirao sa 13 preporuka, gde su sve ponovljene preporuke. Pratićemo (razmotrićemo) ove preporuke tokom revizije sledeće godine.

Što se tiče statusa preporuka iz prethodne godine i stepena njihove implementacije, vidi poglavlje 4.

2.1 Pitanja koja utiču na mišljenje revizije

Pitanje B1 – Nedostaci u procesu registracije imovine

Nalaz

Član 10 Uredbe br. 02/2013 o upravljanju nefinansijskom imovinom propisuje da „Sva nefinansijska imovina, nakon što bude prihvaćena u vlasništvo i nadzor budžetske organizacije, bez obzira na to da li je plaćena ili delimično plaćena, mora biti registrovana u računovodstvenim registrima i podvrgnuta popisu i proceni“. Član 11.3 propisuje da „Nakon završetka investicionog procesa nefinansijska kapitalna imovina biće klasifikovana kao nefinansijska imovina u upotrebi. Od trenutka osposobljavanja imovine za korišćenje, primenjivaće se i amortizacija. Dalje, član 6.3. ove uredbe propisuje: „Kapitalna imovina mora biti registrovana u ISFUK-u, dok se nekapitalna imovina i zalihe moraju registrovati u sistemu „e-imovina“.

Utvdili smo nekoliko nedostataka u vezi sa registracijom imovine, što je dovelo do toga da je registar kapitalne imovine precenjen za 30,855,845€ kao rezultat grešaka u registrovanju kapitalne imovine, a registar nekapitalne imovine je potcenjen za 228,289€ kao rezultat neregistrovanja nekapitalne imovine.

Identifikovani nedostaci obuhvataju:

- Projekat „Produženje piste, uspostavljanje instrumentalnog sistema sletanja i sistema radio komunikacija na Međunarodnom aerodromu Prištine Adem Jašari“ registrovan je u registru osnovnih sredstava MŽSPPI-a kao sredstva u upotrebi sa vrednošću ugovora/isplate od 33,566,305€. Ovaj projekat je finansiran od MŽSPPI-a, ali nije bio u njenom vlasništvu. Jer, na osnovu ugovora potpisanog između MŽSPPI-a-a i Limak Kosovo International Airport, primetili smo da je ugovorom predviđeno da korisnik održava produženi deo piste, rulne staze i sistem osvetljenja (AGL) bez prava na naknadu. Ugovorom je takođe precizirano da je ostatak projekta – oprema, sistemi i grupe sistema – u vlasništvu Agencije za usluge vazdušne navigacije (AUVN) i održava ih AUVN. Shodno tome, registar kapitalne imovine je precenjen za neto vrednost od 30,881,001€ (nakon primene amortizacije). Štaviše, u vezi sa ovim projektom, registar osnovnih sredstava je takođe precenjen i za vrednost plaćanja nezavisnom inženjeru za implementaciju projekta koja su registrovana kao tekuća ulaganja u iznosu od 1,093,437€;
- Projekat „Autoput R6 Priština – Elez Han“ upisan je u registar osnovnih sredstava kao projekat završen 24.12.2019. godine, dok je izveštaj o završetku ovog projekta sačinjen u oktobru 2019. godine. Shodno tome, neto vrednost u knjizi imovine je precenjena zbog efekta neprimenjivanja amortizacije od 5,964,667€. Treba napomenuti da je i prošle godine data preporuka o istom pitanju. Unapređenje projekta u registrima nije pravilno primenjeno, pa je ponovo uticalo na precenjivanje registra;
- U šest (6) slučajeva, isplate u iznosu od 7,193,800€ za različite kapitalne projekte nisu evidentirane u registru osnovnih sredstava koje su prouzrokovale potcenjivanje osnovnih sredstava za istu vrijednost;
- Ministarstvo i dalje drži kao tekuću investiciju kapitalni projekat u vrednosti od 2,947,732€, koji je završen i tehnički prijem izvršen u

martu 2024. godine. Kao rezultat upisa u neadekvatnu klasu i neprimene amortizacije, imovina je precenjena u neto efektu u registre za 110,540€;

- U registru nekapitalne imovine nije evidentirano 14 uplata za kupovinu IT opreme i druge opreme u iznosu od 228,289€, prouzrokujući potcenjivanje nekapitalnih sredstava za ovu vrednost. Od njih 6 uplata je iz 2022. godine, koje su obrađene u izveštaju o reviziji za prethodne dve godine.

Ovo stanje je bilo zbog nepažnje i nefunkcionisanja internih kontrola u procesu upravljanja imovinom, kao i nedostatka znanja u vezi sa kapitalizacijom troškova u procesu registracije imovine.

Uticaј

Greške u registraciji imovine, njeno neregistrovanje u odgovarajuću klasu kao i kapitalizacija troškova koji ne ispunjavaju kriterijume kapitalnih rashoda uticalo je na precenjivanje/potcenjivanje registara imovine i predstavlja nepravedan i netačan prikaz imovine u GFI.

Preporuka B1

Ministar treba da poveća provere u registru imovine i osigura da je registar imovine potpun, da je imovina pravilno registrovana i da odražava njihovu tačnu vrednost u registrima. Dalje, da osigura da relevantni departmani sarađuju sa službenikom za imovinu kako bi identifikovali sve završene projekte, tako da se imovina registruje kao imovina u upotrebi i da se obračuna njena amortizacija.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B2 - Netačno obelodanjivanje potencijalnih obaveza u GFI

Nalaz

Prema članu 18 Uredbe br. 01/2017 o godišnjem finansijskom izveštavanju, „Budžetske organizacije u skladu sa ZUJFO izveštavaju o svim potencijalnim obavezama“.

Potencijalne obaveze koje je Ministarstvo obelodanilo uglavnom se odnose na sudske sporove za eksproprijaciju. Stoga je Ministarstvo za 2024. godinu za prikaz njihove vrijednosti u GFI koristilo pretpostavljenu metodu izračunavajući oko 50% procenjene vrednosti prema konačnoj odluci Vlade o eksproprijacijama. Identifikovali smo da su potencijalne obaveze prikazane u GFI potcenjene/precenjene kao rezultat sledećih nedostataka:

- U pet (5) slučajeva, vrednost sudskih žalbi i potraživanja bila je niža od vrednosti prikazane u GFI-u, što je dovelo do precenjivanja potencijalnih obaveza u iznosu od 1,158,872€; i
- U četiri (4) slučaja, vrednost sudskih žalbi i potraživanja bila je veća od vrednosti prikazane u GFI-u, što je rezultiralo potcenjivanjem vrednosti potencijalnih obaveza za 5,422,511€.
- U tri (3) evidentiranih slučaja, lista potencijalnih obaveza uključuje predmete prema kojima više ne postoji realna finansijska izloženost. Odnosno, u dva od ova dva slučaja pitanja su zatvorena, a isplate je izvršilo Ministarstvo, jedno u vrednosti od 70,567€, dok drugo nije imalo novčanu vrednost u registru. U trećem slučaju tužilac je odustao od tužbe, isključujući mogućnost stvaranja novčane obaveze prema instituciji.

Ovo se dogodilo kao rezultat manjkavosti u funkcionisanju internih kontrola

tokom prosleđivanja predmeta za prijavljivanje potencijalnih obaveza GFI-u.

Uticaj

Prikaz potencijalnih obaveza u netačnim vrednostima utiče na to da se zainteresovane strane ili korisnici GFI-a ne informišu pravilno i tačno o obelodanjivanju ovih obaveza, a istovremeno utiče na loše planiranje budžeta za narednu godinu.

Preporuka B2

Ministar mora osigurati da se potencijalne obaveze prikazu u tačnim iznosima i da se vode potpune evidencije sa pratećim dokazima u vezi sa pitanjima koji su u sudskom postupku.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B3 - Neadekvatna klasifikacija rashoda

Nalaz

Prema članu 18, tački 3. Finansijskog pravila Br. 01/2013 Trošenje javnog novca, rashodi moraju imati adekvatne kodove (šifre), utvrđene računovodstvenim planom, takođe prema Vodičem za računovodstveni plan Trezora, utvrđene su odgovarajuće šifre i kategorije troškova koje BO-e treba da primenjuju.

Troškovi su pogrešno klasifikovani u vrednosti od 2,974,407€, što je uticalo na precenjivanje/potcenjivanje neadekvatnih kategorija. Odnosno:

- Iz kategorije kapitalnih investicija isplaćeno je 2,766,595€ za robe i usluge. Jer su se plaćanja odnosila na plaćanje troškova kamate i drugih proceduralnih troškova kao i naknadu štete koju je ministarstvo prouzrokovalo ekonomskom operateru; i
- Iz kategorije roba i usluga isplaćeno je 207,812€ za kapitalne investicije, kao rezultat izvršenja plaćanja za eksproprijacije.

Neadekvatna klasifikacija rashoda bila je rezultat lošeg funkcionisanja internih kontrola u planiranju i izvršenju budžeta.

Uticaj

Plaćanja izvršena iz neodgovarajućih ekonomskih kategorija utiču na nepravedno prikazivanje rashoda pružanjem netačnih informacija čitaocima GFI-a. Takođe, precenjivanjem/potcenjivanjem ekonomskih kategorija za vrednost ovih rashoda.

Preporuka B3

Ministar mora da obezbedi da se preduzmu sve neophodne mere kako bi se osiguralo da se plaćanja i evidentiranje rashoda vrše u odgovarajućim ekonomskim kodovima, kako bi se omogućilo njihovo ispravno izveštavanje u GFI-u u skladu sa računovodstvenim planom.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B4 - Nedostatak dokaza o pohađanju na poslu

Nalaz

Članom 9. Uredbe (VRK) Nr.10/2022 o radnom vremenu i praznicima službenika, propisano je da je „svaki javni službenik dužan da se evidentira u knjizi o pohađanju na poslu ili u elektronskom registru, zavisno od toga koju institucija koristi“. Takođe, članom 17.2 nove Uredbe (VRK) Nr.04/2024 O radnom vremenu, praznicima i pohađanju javnih službenika, propisano je da se „Pohađanje na poslu javnog službenika evidentira se

kroz registraciju u elektronskom sistemu koji se administrira u skladu sa relevantnim zakonodavstvom koje je na snazi o zaštiti ličnih podataka“. Dalje, članom 17.3 propisano je da „Kada to nije moguće iz tehničkih razloga, pohađanje na poslu javnog službenika se vrši upisom u knjige za evidentiranje“.

MŽSPPI i dalje nema regulisano pitanje osoblja (62 zaposlena srpske zajednice) koji se plaćaju, ali nemaju pohađenost na poslu. Iako se ova situacija ponavlja, Ministarstvo još uvek nije uspjelo da preduzme konkretne mere u sistemiranju, angažovanju i praćenju ove kategorije zaposlenih. Budžet potrošen na njihove plate za 2024. godinu iznosio je 465,568€.

Za ministarstvo je ovo pitanje prilično izazovno za njihovo sistemiranje u određene radne prostore, zbog činjenice da nemaju definisane ciljeve rada, stoga ne razvijaju nikakvu aktivnost u ministarstvu.

Uticaj

Isplate zaposlenima u nedostatku dokaza o pohađenosti na poslu i u nedostatku angažovanja o vršenju službene dužnosti smatraju se neopravdanim isplatama i štete budžetu ministarstva.

Preporuka B4

Ministar treba da analizira nastalu situaciju, starajući se da su procenjene sve mogućnosti za pronalaženje rešenja i preduzmu radnje koje su u skladu sa zakonskim zahtevima.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

2.2 Pitanja koja utiču na zaključak o usaglašenosti

Pitanje B5 - Prekoračenje plaćanja za pozicije za ugovore po jediničnoj ceni

Nalaz Član 54.15 Uredbe br. 001/2022 o javnim nabavkama, propisuje je da kad god Ugovorni organ ne zna indikativne količine, ugovore sa jediničnim cenama, UO mora da odredi težine na osnovu važnosti svake „kategorije usluga“ ili svake „stavke“ kako bi naručilac utvrdio koja je najniža ponuđena cena, u tim slučajevima se ne primenjuje prag ili plafon plus/minus trideset procenata (30%).

U 13 slučajeva smo identifikovali da je Ministarstvo koristilo javne⁵ ugovore sa jediničnom cenom, navodeći i indikativne količine/procenjenu vrednost za jednu godinu, i uprkos pravilima, primenilo je prag ili plafon plus/minus trideset procenata (30%) na pozicijama. To je rezultiralo prekoračenjem vrednosti ovih pozicija sa dve (2) pozicije do 58 pozicija sa zajedničkom vrijednošću od 1,326,027€, od čega je u pet (5) slučajeva prekoračena procenjena vrednost ugovora za godinu dan.

To se dogodilo kao rezultat neuspeha kontrola od strane menadžera ugovora u vezi sa poštovanjem zakona tokom izvršenja ugovora.

Uticaj Nepoštovanje zakonskih odredbi prema vrsti ugovora utiče na prekoračenje troškova i istovremeno donosi poteškoće u realizaciji drugih projekata ministarstva.

Preporuka B5 Ministar treba da obezbedi preko odgovornih službenika odgovarajuće kontrole nad poštovanjem zakonskih odredbi, odnosno uslovima plaćanja predviđenim prema vrsti ugovora, kako se ne bi stvarali troškove mimo njihovog ugovornog planiranja.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B6 - Promene u količinama predmeta bez prethodnog odobrenja

Nalaz Članovi 61.22 i 61.23 Pravila i UOPP-a ističu da kada se ugovor izmeni u cilju promene početnih zahteva i uslova, promenu ugovora priprema departman za nabavku, kao i promena ugovora neće biti izdata ekonomskom operateru pre dobijanja odobrenja od strane NKR-a.

Identifikovali smo deset (10) ugovora u kojima je došlo do promena u količinama ugovorenim povećanjem/smanjenjem realizovanog iznosa, ali bez povećanja ukupne cene ugovora. Promene su bile od jedan (1) do 49 pozicija ili u vrednosti od 5,684€ do 429,011€. Vredi napomenuti da su, njih tri, prekoračenja su bila za pozicije koje su bile piloga ugovora.

Za ove izmene nisu pribavljene neophodno odobrenja od strane NKR-a.

Ovi nedostaci su nastali kao rezultat lošeg planiranja projekata i nefunkcionisanja odgovarajućih kontrola u vezi sa nadzorom ovih projekata.

Uticaj Promena projektovanog i ugovoreng predmera u odsustvu odgovarajućih odobrenja rizikuje da realizacija radova ne bude u skladu sa zahtevima projekta. To može uticati na kvalitet izvedenih radova i ispunjenje ugovora prema postavljenim ciljevima koa i povećava mogućnost za manipulisanje pozicijama i predmera početnog tendera.

Preporuka B6 Ministar preko menadžera ugovora treba se osigurati da se za svako odstupanje od zahteva i uslova ugovora traže prethodne saglasnosti i relevantna odobrenja u skladu sa važećim pravilima.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

2.3 Ostala pitanja finansijskog upravljanja i usklađenosti

2.3.1 Kapitalne investicije

Konačni budžet za kapitalne investicije bio je 225,179,189€, od čega je utrošeno 176,032,919€ ili 78%. Ovi rashodi se uglavnom odnose na izgradnju i asfaltiranje puteva, plaćanje eksproprijacije zemljišta, sufinansiranje projekata na osnovu memoranduma sa opštinama, regulisanje reka itd.

Pitanje B7 - Kašnjenje u realizaciji projekata

Nalaz

U ugovorima koji su potpisani između ministarstva i privrednih operatera utvrđuje se rok za realizaciju radova.

U sedam (7) slučajeva primetili smo da radovi nisu izvedeni prema dinamičkom planu kako je predviđeno ugovorom. Identifikovani slučajevi su:

- Ugovor „Izgradnja tranzita u Mališevu “ partija 1, u iznosu od 959,026€ potpisan je 14.06.2019. godine. Prema ugovoru, datum početka rada bio je 04.07.2019. godine, i završetak za 180 radnih dana. Vrednost izvedenih radova do kraja 2024. godine iznosila je 142,496€, odnosno 15% od ugovorene vrednosti. Do kašnjenja u realizaciji ugovora došlo je zbog imovinskih problema.
- Ugovor „Izgradnja Autoputa A7.1-Bela zemlja - Raskrsnica Bresalce Partija 1“ u vrednosti od 18,468,427€ potpisan je 13.02.2018. godine. Prema članu 7 ugovora, rok za završetak radova je 30 meseci od dana potpisivanja ugovora. U vezi sa ovim projektom, 14.06.2019. godine potpisan je prilog ugovora u vrednosti od 1,843,392€ sa rokom realizacije radova od 60 dana. Vrednost završenih radova do kraja 2024. godine iznosila je 16,446,607€, ili 89%.
Ugovor „Asfaltiranje lokalnog puta od raskrsnice N25 - Grejkoc - Livadska Ravnica“, ugovor vredan 2,980,445€ potpisan je 06.05.2020. godine (prilog ugovora vredan 297,248€ dana 03.12.2021. godine), i realizacija radova bila je za 15 meseci. Vrednost izvedenih radova do kraja 2024. godine iznosila je 1,775,963€, odnosno 15% od ugovorene vrednosti.
- Ugovor „Proširenje nacionalnog puta N9.1, deonica Dolc-Đakovica - Partija 1“ u iznosu od 4,616,601€ potpisan je 11.03.2019. godine. Prema specifičnim uslovima ugovora, rok za završetak radova je 200 dana. U vezi sa ovim projektom, 17.09.2019. godine potpisan je aneks (prilog) ugovora u iznosu od 460,273€ sa rokom realizacije radova od 35 dana. Vrednost izvedenih radova do kraja 2024. godine iznosila je 4,436,671€ ili 87%.
- Ugovor „Izgradnja Autoputa A7.1 Raskrsnica sa dis-nivoom A6/A7.1 (Banula) Bela zemlja Partija 8“ u iznosu od 11,913,157€ potpisan je 13.02.2018. godine. Prema ugovoru, rok za završetak radova je 30 meseci od datuma potpisivanja ugovora. U vezi sa ovim projektom potpisana su tri aneksa ugovora zajedničke vrijednosti od 1,191,160€. Vrednost završenih radova do kraja 2024. godine iznosila je 8,374,944€, odnosno 64%.
- Ugovor „Izgradnja Autoputa A7.1 Raskrsnica sa dis-nivoom A6/A7.1 (Banulla) Bela Zemlja Partija 6“ u iznosu od 11,633,267€ potpisan je

19.12.2017. godine. Prema ugovoru, rok za završetak radova je 30 meseci od datuma potpisivanja ugovora. Što se tiče ovog projekta, 2022. godine potpisan je još jedan aneks ugovora u vrednosti od 1,138,818€. Vrednost izvedenih radova do kraja 2024. godine iznosila je 10,164,130€, odnosno 80%.

- Ugovor „Asfaltiranje puta Livade Istoka-Mokna I. Faza“ u iznosu od 855,185€ potpisan je 28.12.2020. godine. Prema ugovoru, rok za završetak radova je 01.12.2022. godine. Vrednost izvedenih radova do kraja 2024. godine iznosila je 715,982€, odnosno 84%.

Na ovu situaciju uticalo je pokretanje kapitalnih projekata zbog nepostajanja odgovarajuće analize. Takođe, uticaj su imali problemi sa eksproprijacijom zemljišta, greške u izradi izvodnih projekata, gde se tokom realizacije radova ispostavilo da nisu prilagođeni stanju terena itd.

Uticaj

Kašnjenja u završetku projekata utiču da ministarstvo ne postigne utvrđene ciljeve, poteškoće u kretanju građana na određenim putevima i istovremeno mogu izazvati budžetske poteškoće za naredne godine.

Preporuka B7

Ministar treba da obezbedi da se pre pokretanja projekata unapred sprovede proces eksproprijacije zemljišta u kojem je predviđena realizacija projekata, kao i da se prida značaj sastavljanju/pripremi izvršnih projekata kako bi se realizacija radova obavila prema dinamičkim planovima.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B8 - Manjkavosti u plaćanjima za eksproprijacije

Nalaz

Članom 16.2 Zakona br. Zakona br. 03/L-221 o izmeni i dopuni Zakona br. 03/L-139 o eksproprijaciji nepokretnosti utvrđeno je da „Telo za eksproprijaciju isplaćuje podnosiocu zahteva ili očekivanom korisniku – ukoliko postoji – da mu isplati, iznos kompenzacije utvrđen u konačnoj odluci pogođenom Vlasniku ili Imaocu interesa. Naknada tražena u Konačnoj odluci biće: 2.1. iznos utvrđen u relevantnom aktu o proceni uvećan za; 2.2. kamatu na taj iznos koja je akumulirana počev od dana stupanja na snagu Konačne odluke do dana isplate. Ova kamata se akumulira po stopi od sedam procenata (7%) jednostavne godišnje kamate i kapitalizuje se na godišnjem nivou.

U četiri (4) ispitana slučaja u iznosu od 1,014,976€, došlo je do kašnjenja u isplati eksproprijacije u rasponu od 11 meseci do 13 godina nakon datuma konačne odluke. Treba napomenuti da, osim za slučajeve zasnovane na sudskim/izvršnim odlukama ili sudskim usaglašavanjima, ministarstvo ni u kom slučaju nije platilo pravnu kamatu od 7% za kašnjenja u naknadi vlasnicima eksproprijisanog zemljišta. Ukupna vrednost isplata izvršenih tokom 2024. godine koje nisu izvršene prema sudskim/izvršnim odlukama iznosi 17,768,463,29€ (uključujući uplate izvršene na poverenički račun u CBK-u).

Ministarstvo nije preduzelo mere iako je ovo pitanje pokrenuto i prethodnih godina.

Uticaj

Neprimena kamate za isplatu eksproprijacije je u suprotnosti sa zakonom i

oštećuje korisnike, odnosno vlasnike eksproprianog zemljišta.

Preporuka B8

Ministar mora obezbediti dovoljan budžet za izvršenje finansijskih obaveza eksproprijacija koa i obezbediti da se naknada vrši u skladu sa važećim zakonodavstvom. Pored toga, ministar da formira komisiju koja će analizirati pravni osnov u pogledu plaćanja i jednostavne godišnje kamate u vezi sa eksproprijacijama.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B9 - Isplate putem sudskih odluka

Nalaz

Član 39.1 ZUJFO-a br.03/L-048, obavezuje Ministarstvo da plati svaku važeću fakturu u roku od 30 dana od dana prijema fakture ili zahteva za plaćanje. Isto tako, u članu 40.1 se navodi „Kada sud donosi nalog ili rešenje kojim se od organa javne vlasti zahteva da isplati bilo koju vrstu novčane naknade licu, a nalog ili rešenje ne podleže pravu na žalbu od strane organa javne vlasti ili organ javno telo nije na vreme ostvario to pravo, sud odmah šalje kopiju naloga ili rješenja Ministarstvu pravde i nadležnom ministarstvu za izvršenje predmetne isplate.”

Isplate izvršene sudskim odlukama u 2024. godini iznosila su 2,318,367€ i u celini se odnose na isplate eksproprijacija. U četiri (4) testirana slučaja ovih plaćanja u iznosu od 836,024€, ministarstvo je pored glavnog duga u iznosu od 457,181€ platilo i dodatne troškove za kamatu i sudske postupke u iznosu od 378,843€.

Ova pojava se dogodila uglavnom kao rezultat brojnih žalbi tokom godina nezadovoljnih strana procenom imovine u konačnom rešenju o eksproprijaciji, procenu koju je sproveo Departman za porez na imovinu/Ministarstvo Finansija.

Uticaj

Ova situacija je rezultirala povećanjem troškova ministarstva stvarajući poteškoće u sprovođenju odobrenih projekata za odgovarajuću/narednu godinu.

Preporuka B9

Ministar, u saradnji sa akterima uključenih u procesu eksproprijacije, treba da identifikuju slabosti u ovom procesu i preduzmu mere da se izbegnu brojni sudski sporovi kako se ne bi oštetio budžet Ministarstva uz dodatne troškove.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

2.3.2 Kapitalna i nekapitalna imovina

Vrednost predstavljena u GFI-u kapitalne imovine je 1,977,276,834€, ne-kapitalne imovine 99,898€, kao i zaliha 36,067€.

Pitanje B10 - Držanje sredstava u pogrešnoj klasi u registru imovine

Nalaz Članom 5 Uredbe br. 02/2013 o upravljanju nefinansijskom imovinom utvrđena je opšta klasifikacija imovine. Dok član 6.1 propisuje da „Svaka budžetska organizacija mora da kreira i ažurira registar nefinansijske imovine kojom upravlja. Registar mora se voditi odvojeno za svaku imovinu i u zbirnom obliku prema kategorijama klasifikovanim na osnovu računovodstvenog plana“.

Identifikovali smo da je Ministarstvo počelo da upisuje eksproprisano zemljište u odgovarajućoj klasi imovine „Zemljište“, u iznosu od 123,918,719€, što uključuje isplate izvršene tokom 2022, 2023. i 2024. godine. Međutim, proces nije sproveden u potpunosti u skladu sa računovodstvenim zahtevima, jer je registrovanje isplata za eksproprijacije izvršeno na grupisan način, uključujući nekoliko različitih plaćanja u jednoj jedinoj registraciji, u zavisnosti od perioda ili vrste plaćanja. Naime, registrovano je nekoliko parcela zemljišta koje nisu u vezi sa istim projektom sa identifikacionim brojem, što stvara netačnosti u tačnom odrazu i upravljanju imovinom.

Važno je napomenuti da se, čak i nakon početka registracije u odgovarajućoj klasi (klasa imovine „Zemljište“), jedan deo eksproprisano zemljišta, u iznosu od 241,996,975€, i dalje se pogrešno pojavljuje registrovan u klasi imovine „Tekuća investicija“, nastavljajući da predstavlja netačan odraz statusa imovine institucije.

Ministarstvo opravdava uknjižbu isplata za eksproprijaciju zemljišta kao tekuća investicija kao rezultat kašnjenja u procesu prenosa vlasništva na Ministarstvo za eksproprisano zemljište, kao i zbog povezanosti eksproprijacija sa kapitalnim projektima za koje se vršila eksproprijacija zemljišta. Uprkos tome, zbog činjenice da je sprovedena grupisana registracija zemljišta koje koja nisu povezana sa projektom, kao i da zemljište uopšte ne bi trebalo da bude registrovano kao tekuća investicija, čini se da postoji nedostatak znanja o zahtevima računovodstvenog plana i propisa za upravljanje nefinansijskom imovinom.

Uticaj Neupisivanje imovine u odgovarajuću klasu i prema eksproprisanim parcelama uticalo je na potcenjivanje klase imovine „Zemljište“ i netačan odraz stanja imovine institucije.

Preporuka B10 Ministar mora da obezbedi da se sva eksproprisana zemljišta za koja je završena naknada vlasnicima i ispunjeni uslovi za upisivanje, upišu u klasu imovine „Zemljište“, kako je predviđeno računovodstvenim planom. Upisivanje imovine treba da se vrši pojedinačno za svaku jedinicu eksproprisano zemljišta, ili se može grupisati samo u slučajevima kada su zemljišta direktno povezana sa realizacijom određenog projekta, kao što je

izgradnja određenog puta. Prethodno, održavanje relevantnih obuka za službenike za imovinu imalo bi uticaj na povećanje kontrole za vođenje tačnih i potpunih registara nefinansijske imovine.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

Pitanje B11 - Manjakavosti u procesu popisa i proceni nefinansijske imovine

Nalaz

Član 19.4.3 Uredbe 02/2013 o upravljanju nefinansijskom imovinom propisuje da na kraju svake godine treba da se vrši poređenje popisanog stanja sa stanjem registara nefinansijske imovine. Dok član 21. istog ovog pravilnika utvrđuje zahteve za procenu nefinansijske imovine.

Iako su donete odluke o formiranju komisija za popis i procenu imovine, proces popisa nefinansijske imovine nije završen. Shodno tome, razlika između stanja računovodstva i popisa nije poznata. Izveštavanje o imovini u GFI-u obavljeno je prema računovodstvenom registru. Takođe, opšte nije izvršena procena nefinansijske imovine prema zahtevima propisa.

Ova je situacija bilo uglavnom zbog nemara i nedostatka znanja od strane komisije u vezi sa zahtevima propisa o upravljanju imovinom.

Uticaj

Neprovođenje postupka popisa i vrednovanja imovine, onemogućava pribavljanje sigurnosti u pogledu tačnosti i potpunosti registara imovine.

Preporuka B11

Ministar treba da obezbedi da Komisija za popis imovine ima potrebnu pripremu i znanje u vezi sa imovinom i procesom popisa, a nakon ovog procesa da se sve promene odraze u registru imovine. Takođe, da obezbedi da se procena imovine vrši u skladu sa zahtevima vodiča za upravljanje nefinansijskom imovinom.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

2.3.3 Potraživanja

MŽSPPI je u GFI-u za 2024. godinu obelodanilo račune potraživanja u iznosu od 4,820,625€. One se odnose na neubirane obaveze korisničkih kompanija vode, fakturisanje za pumpe za gorivo, ulaze-izlaze poslovnih objekata itd..

Pitanje B12 - Ne preduzimanje postupaka za ubiranje dugova

Nalaz

Članom 4 Administrativnog uputstva 1/2014 o utvrđivanju tarifa za korišćenje zemljišta nacionalnih i regionalnih puteva, propisano je da „Tarife za korišćenje zemljišta za postavljanje instalacija i priključaka na nacionalnim i regionalnim putevima, korišćenje zemljišta koje se daje u zakup i postavljanje privremenih objekata, vrši se prema utvrđenim tarifama“. Dalje, članom 6 - Prelazne odredbe, predviđeno je da će nakon stupanja na snagu ovog Administrativnog Uputstva Ministarstvo izmeniti sve ugovore o korišćenju zemljišta koji se pripadaju Nacionalnim i Regionalnim putevima u roku od šest (6) meseci. Takođe, prema potpisanim sporazumima sa korisnicima javne imovine, utvrđuju se rokovi ubiranja potraživanja.

U tri (3) slučaja testiranja računa potraživanja, sa zajedničkom vrednošću od 225,843€, identifikovali smo da je Ministarstvo fakturisalo izvođače tokom godina, ali nije ubiralo dugove.

U sva tri testirana slučaja, ugovori o korišćenju putnog pojasa zaključeni su 1999. i 2000. godine, dok operateri od dana ugovaranja nisu vršili plaćanja, osim u jednom slučaju, kada je Ministarstvo uspelo da ubira iznos od 12,096€.

Štaviše, stupanjem na snagu Administrativna Uputstva br. 01/2014. godine Ministarstvo je izvođačima radova fakturisalo nove tarife, ali nije preduzelo mere za izmenu ugovora u skladu sa zakonskim rokom utvrđenim u novom administrativnom uputstvu.

Takođe je preporučeno i prethodnih godina revizije za ovo pitanje. Prema dostavljenim dokumentima, ministarstvo je u nekim slučajevima pokušalo da ubira dugove putem izvršnih i sudskih postupaka, ali kao rezultat zastarelih ugovora i dugova, nepotpisanih faktura od strane primalaca, nije postignuto da se ubira dug.

Uticaj

Nepreduzimanje konkretnih mera za ubiranje dugova može uticati na neispunjenje budžetskog plana zbog neostvarivanja prihoda.

Preporuka B12

Ministar treba da obezbedi obnavljanje ugovora sa korisnicima javne imovine u skladu sa relevantnim zakonodavstvom i uspostavi efektivne mehanizme za ubiranje dugova.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

2.3.4 Funkcija interne revizije

Funkcija interne revizije je uspostavljena Statutom Jedinice za Reviziju (JIR). Ova jedinica posluje sa 5 revizora (direktor i 4 revizora). JIR je pripremila godišnji plan revizije. Od sedam (7) planiranih revizija, realizovala je pet (5) revizija. Ovi izveštaji su rezultirali sa 34 preporuke, od kojih su sprovedene preporuke bile 18, u procesu 12 i nisu sprovedene četiri (4).

Pitanje B13 - Nefunkcionalna komisija (odbor) za reviziju

Nalaz Član 4.1 AI MF-BR. 01/2019 o osnivanju i funkcionisanju Odbora za reviziju u subjektu javnog sektora određuje da svaki subjekt javnog sektora koji ima uspostavljenu Jedinicu za internu reviziju na nivou glavnog tela u skladu sa važećim zakonodavstvom, osniva Odbor za reviziju.

Ministarstvo je u oktobru 2022. godine ukinulo odluku o osnivanju Komisije za reviziju, jer nije održalo nijedan sastanak i nije bila funkcionalna kako se zahteva relevantnim uputstvom. Čak ni tokom 2024. godine nisu preduzete nikakve mere u vezi sa osnivanjem Odbora za reviziju.

Ova situacija je rezultat nedostatka postupaka preduzetih od strane ministarstva za osnivanje nove komisije kako se zahteva zakonskim odredbama.

Uticaj Takva situacija umanjuje uticaj procesa interne kontrole koji se odnose na upravljanje i procenu rizika, kao i onemogućava nadzor nad radom interne revizije i njenim odnosom sa upravljanjem u smislu poboljšanja interne kontrole.

Preporuka B13 Ministar treba da obezbedi da se u najkraćem mogućem roku Funkcionalizuje Komisija za reviziju u skladu sa zakonskim zahtevima, kako bi se sproveo nadzor i podrška JIR-u obezbeđivanjem nezavisnosti ove jedinice.

Odgovor Menadžmenta Entiteta (Slažu se)

3 Sažeta informacija o planiranju i implementaciji budžeta

U ovom poglavlju podneli smo sažetak informacija o izvorima budžetskih sredstava, utrošku sredstava i prikupljenim prihodima, po ekonomskim kategorijama. Ovo je ilustrovano kroz sledeće tabele i grafikone:

Tabela 1. Troškovi prema izvorima budžetskih fondova (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ⁵	2024 Troškovi	2023 Troškovi	2022 Troškovi
Izvori fondova	265,445,995	264,587,723	205,796,197	158,165,293	127,999,741
Grant Vlade – Budžet	227,303,097	215,925,237	181,347,792	144,758,446	113,850,439
Finansiranje putem zaduživanja	17,182,118	17,582,118	13,933,866	804,621	1,801,248
Finansiranje putem zaduživanja – klauzula investicije	20,960,780	31,060,780	10,504,013	12,592,573	12,077,653
Unutrašnje donacije	0	3	0	0	0
Spoljne donacije	0	19,585	10,526	9,653	270,401

Konačni budžet u odnosu na početni budžet smanjen je na 858,272€. Ova promena se dogodila kao rezultat novih izdvajanja i smanjenja budžeta odlukama vlade.

U 2024. godini MŽSPPI je potrošio 205,796,197€ ili 78% konačnog budžeta, dakle povećanjem od 30% u odnosu na prethodnu godinu. Na ovaj procenat realizacije je u većoj meri uticalo nerashodovanje sredstava izdvojeni iz Investicione klauzule gde je iz ovog izvora sredstava u 2024. godini od planiranih 31,060,780€, dok je utrošeno samo 10,504,013€ ili oko 34%. Dakle, sprovođenje budžeta uopšte ostaje na nezadovoljavajućem nivou i troškovi za trenutnu poziciju su detaljno opisani u nastavku.

Tabela 2. Potrošnja fondova prema ekonomskim kategorijama (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2024 Troškovi	2023 Troškovi	2022 Troškovi
Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama	265,445,995	264,587,723	205,796,197	158,165,293	127,999,741
Plate i Dnevnice	5,212,527	4,744,564	4,736,244	4,418,972	3,618,297
Roba i Usluge	34,940,148	32,335,666	23,510,129	19,063,632	17,243,070
Komunalije	481,490	484,490	194,850	244,868	250,641
Subvencije i Transferi	1,643,814	1,843,814	1,322,059	1,121,754	1,172,636
Kapitalne Investicije	223,168,016	225,179,189	176,032,915	133,316,067	105,715,097

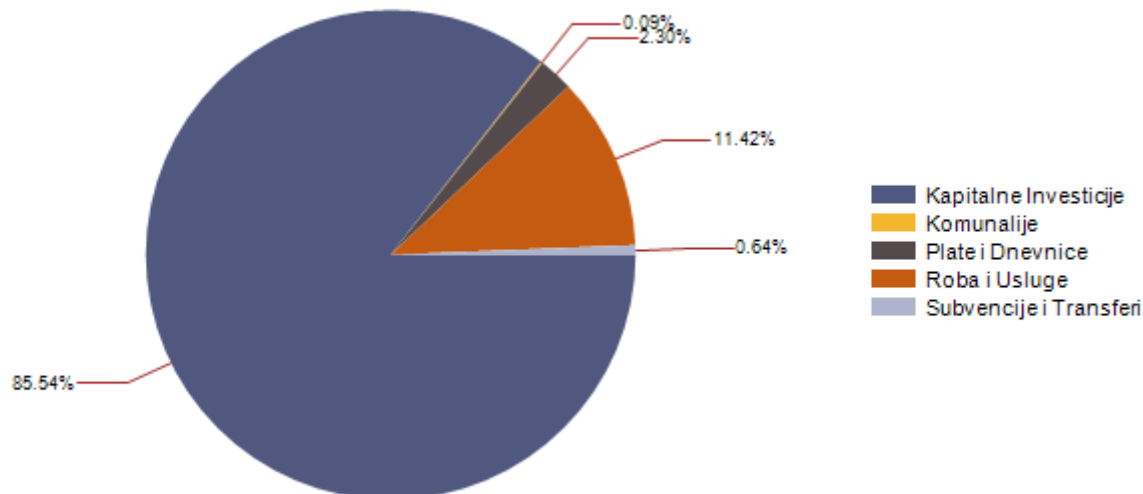
Objašnjenja za promene u ekonomskim kategorijama budžeta data su u nastavku:

Konačni budžet za plate i dnevnice u odnosu na početni budžet smanjen je za 467,963€. Ovaj pad je rezultat odluke Vlade o štednji od 486,809€, kao i izdvajanja iz određenih donatorskih sredstava od 18,846€. Konačno izvršenje budžeta u ovoj kategoriji bilo je 100%.

Konačni budžet za robe i usluge (uključujući komunalne rashode) u odnosu na početni budžet smanjen je za 2,604,482€. Ova promena je rezultat odluka Vlade o izdvajanjima i štednji. Konačno izvršenje budžeta bilo je 72%.

Konačni budžet za subvencije i transfere povećan je za 200,000€ kao rezultat budžetskih izdvajanja odlukom Vlade. Konačno izvršenje budžeta u ovoj kategoriji bilo je 72%.

Konačni budžet za kapitalne investicije u odnosu na početni budžet povećan je za 2,011,173€. Ova promena je bila rezultat odluka Vlade o štednji u iznosu od 18,669,249€. Takođe je bilo novih raspodela u ovoj kategoriji odlukama Vlade u iznosu od 20,680,422€. Stopa realizacije budžeta iznosila je 78%. Što se tiče nezadovoljavajuće realizacije budžetskih rashoda u ovoj kategoriji, uticalo je nekoliko faktora, kao što je odugovlačenje postupaka nabavki za nove projekte kao rezultat brojnih žalbi operatera za TRN-a. Takođe, budžet za kapitalne investicije je uglavnom bio orijentisan na tekuće projekte koji su ugovoreni pre 2024. godine.

Prihodi koje je MŽSPPI ostvarilo u 2024. godini bili su vredni 4,702,067€. Neporezni prihodi se uglavnom odnose na prihode ostvarene od taksi na vozačke dozvole, licenci za prevoz roba, prihode od korišćenja vode, licenci za korišćenje šuma, drugih licenci za poslovanje itd., dok se ostali prihodi odnose na prihode od povraćaja sredstava iz prošle godine.

Tabela 3. Prihodi (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2024 Prijemi	2023 Prijemi	2022 Prijemi
Ukupno prihodi	6,249,811	6,249,811	4,702,067	5,071,471	4,691,164
Neporeski prihodi	6,249,811	6,249,811	4,695,844	5,001,101	4,658,223
Ostali prihodi	0	0	6,224	70,370	32,942

4 Napredak u implementaciji preporuka

Izveštaj o reviziji GFI-a za 2023. godinu rezultirao je sa 15 ključnih preporuka. Ministarstvo je pripremilo Akcioni plan u kojem je prikazan način kako će sprovesti date preporuke.

Međutim, mere preduzete za rešavanje preporuka nisu bile dovoljne, jer su do kraja naše revizije za 2024. godinu sprovedene samo dve (2) preporuke, a 13 drugih preporuka nije sprovedeno.

Za potpuniji opis preporuka i načina na koji su one adresirane, pogledajte Tabelu 4 (ili Tabelu preporuka).

Grafikon 2. Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne godine

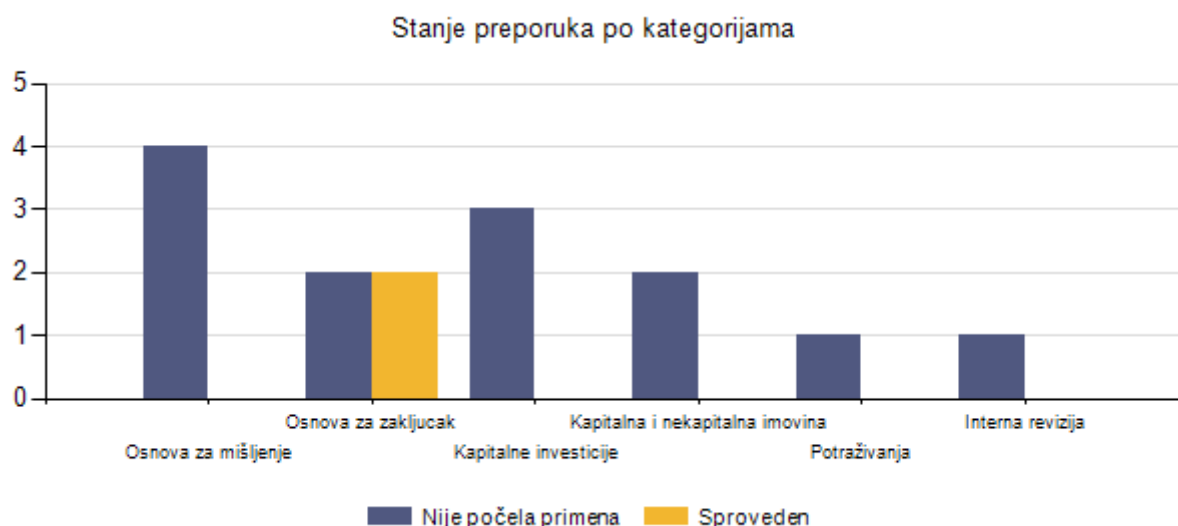

Tabela 4 Rezime preporuka iz prethodne godine

Br.	Oblast Revizije	Preporuke iz 2023 godine	Preduzete akcije	Status
1.	Osnova za mišljenje	Ministar treba da poveća provere registracije imovine i da obezbedi da relevantna odeljenja sarađuju sa službenikom za imovinu na identifikaciji svih završenih projekata, tako da se imovina evidentira kao imovina u upotrebi i da se obračunava njihova amortizacija. Dalje, treba da obezbedi da registar imovine bude potpun, da je imovina ispravno registrovana i da odražava njihovu tačnu vrednost u registrima. Takođe, treba obezbediti da svi troškovi koji ne ispunjavaju kriterijume kapitalnih troškova i koji su registrovani kao kapitalna imovina moraju biti izbrisani iz registra imovine. Sa povećanim fokusom, sve isplate evidentirane u	Ove godine identifikovano je nekoliko neregistrovane imovine i pogrešnih registrovanja ne-kapitalne imovine u ISUFK-u.	Nije počela primena

		registru imovine u vezi sa procesom eksproprijacije sprovedene tokom godina na osnovu sudskih/izvršnih odluka treba da se tretiraju.		
2.	Osnova za mišljenje	Ministar mora da obezbedi da su potencijalne obaveze prikazane u tačnim iznosima i da se čuvaju potpuni dokazi sa pratećim dokazima u vezi sa pitanjima koja su u sudskom postupku.	Čak i ove godine obelodanjivanje potencijalnih obaveza nije bilo tačno.	Nije počela primena
3.	Osnova za mišljenje	Ministar mora da obezbedi da se preduzmu sve neophodne radnje kako bi se isplate i registracija troškova izvršili u relevantnim ekonomskim šiframa, kako bi se omogućilo njihovo fer izveštavanje u GFI u skladu sa računovodstvenim planom.	Ove godine smo identifikovali pogrešnu klasifikaciju rashoda u kategoriji Robe i Usluge i Kapitalne investicije.	Nije počela primena
4.	Osnova za mišljenje	Ministar mora da analizira nastalu situaciju, starajući se da se procene sve mogućnosti za pronalaženje rešenja i preduzmu radnje koje su u skladu sa zakonskim zahtevima.	Stanje u odnosu na prethodnu godinu vezana za ovu kategoriju zaposlenih je bilo isto.	Nije počela primena
5.	Osnova za zaključak	Ministar mora da obezbedi, preko odgovornih službenika, odgovarajuće kontrole u pogledu zakonskih odredbi, odnosno uslova otplata prema vrsti ugovora, tako da se ne stvaraju troškovi mimo njihovog ugovornog planiranja.	I ove godine je bilo prekoračenja vrednosti ugovora.	Nije počela primena
6.	Osnova za zaključak	Ministar, preko rukovodilaca ugovora, mora da obezbedi da svako odstupanje od uslova ugovora zahteva prethodnu saglasnost i relevantna odobrenja u skladu sa važećim pravilima.	I ove godine smo naišli na prekoračenja ugovorenih količina bez prethodnog odobrenja NKR-a.	Nije počela primena
7.	Osnova za zaključak	Ministar mora da obezbedi da se primenjuju odgovarajuće mere kontrole kako bi se obezbedilo da se sprovede zahtevi člana 35.3 ZJN, i da obezbedi da su razvijene odgovarajuće procedure nabavke..	Takve manjkavosti nismo evidentirali u protekloj godini.	Sproveden
8.	Osnova za zaključak	Ministar mora da obezbedi da odgovorni službenik za nabavke ima nadzor nad komisijama za ocenjivanje, tako da se, u slučajevima kada ponuda sadrži nenormalno niske cene, obezbedi da će korisnik ugovora stati iza svoje ponude. Ovo se mora uraditi putem potvrđenih radnji kako je predviđeno pravilima nabavke, a da se odluka o dodeli ugovora donosi tek nakon dobijanja uverenja da su svi uslovi ispunjeni.	Nismo identifikovali nikakve nedostatke u procedurama nabavki tokom tekuće godine.	Sproveden
9.	Kapitalne investicije	Ministar mora da obezbedi da se pre pokretanja projekata sprovede proces eksproprijacije zemljišta na kome je predviđena realizacija projekata, kao i da se sastavljanju/pripremi izvršnih	I ove godine smo naišli na kašnjenja u realizaciji kapitalnih projekata Od pet projekata istaknutih u prethodnom izveštaju,	Nije počela primena

		projekata da značaj kako bi se realizacija radova izvodila po dinamičkim planovima.	tri od njih i dalje kasne, a četiri projekta su iz tekuće godine.	
10.	Kapitalne investicije	Ministar, u saradnji sa akterima uključenim u proces eksproprijacije, mora da identifikuje slabosti u ovom procesu i da preduzme mere da se izbegnu brojni sudski sporovi kako se budžet ministarstva ne bi oštetio dodatnim troškovima.	Slični slučajevi su identifikovani i ove godine.	Nije počela primena
11.	Kapitalne investicije	Ministar mora da obezbedi dovoljan budžet za ispunjavanje finansijskih obaveza eksproprijacije, kao i da obezbedi da se nadoknada izvrši u skladu sa važećim zakonodavstvom. Dalje, ministar treba da formira komisiju koja će analizirati pravni osnov u pogledu plaćanja i proste godišnje kamate u vezi sa eksproprijacijama.	I ove godine je stanje isto.	Nije počela primena
12.	Kapitalna i nekapitalna imovina	Ministar mora da obezbedi da komisija za popis imovine ima odgovarajuću pripremu i znanje u vezi sa imovinom i procesom popisa, kao i da se nakon ovog procesa sve promene odražavaju u registru imovine. Takođe, treba formirati komisiju koja će vršiti procenu imovine prema zahtevima uputstva za upravljanje nefinansijskom imovinom.	I ove godine su evidentirani manjkavosti u procesu inventarizacije/procene imovine.	Nije počela primena
13.	Kapitalna i nekapitalna imovina	Ministar mora da obezbedi da celokupno ekspropisano zemljište za koja je izvršena vlasnička naknada i ispunjeni uslovi za registraciju bude upisano u klasu imovine 'Zemljište', kako je predviđeno računovodstvenim planom.	Uprkos preduzetim radnjama, ponovo smo evidentirali slične manjkavosti u tekućoj godini.	Nije počela primena
14.	Potraživanja	Ministar mora da obezbedi obnavljanje ugovora sa korisnicima javne imovine u skladu sa relevantnim zakonodavstvom, kao i da stvori delotvorne mehanizme za naplatu dugova.	Čak ni tokom 2024. godine ministarstvo nije obnovilo ugovore i nije uspeo da ubira dugove.	Nije počela primena
15.	Interna revizija	Ministar mora da obezbedi da Komisija za reviziju bude operacionalizovana što je pre moguće u skladu sa zakonskim zahtevima, u cilju sprovođenja nadzora i podrške JUR-u, obezbeđujući nezavisnost ove jedinice.	I ove godine komisija za reviziju nije bila funkcionalna.	Nije počela primena

*Ovaj Izveštaj je prevod sa originalne verzije na albanskom jeziku. U slučaju nedoslednosti prevladava verzija na albanskom jeziku.

Vlora Spanca, Generalna revizorka

Mjellma Dibra, Direktorka revizije

Ylber Sadiku, Vođa tima

Refiqe Morina, Član tima

Hysen Restelica, Član tima

Lumturije Sopi, Član tima

Dodatak I: Pismo potvrde

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me gjetjet e Auditorit të Përgjithshëm për vitin 2024 dhe për zbatimin e rekomandimeve

Për: Zyrën e Kombëtare të Auditimit

Të nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për auditimin e Pasqyrave Financiare të Ministrisë së Mjedisit Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës, për vitin 2024 (në tekstin e mëtejme "Raporti");
- pajtohem me gjetjet dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit;
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për zbatimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për zbatimin e tyre.

Z. Izedin Bytyqi

Ud. Sekretar i Përgjithshëm,

Data: 12.qershor.2025

REPUBLIKA E KOSOVES / REPUBLICA KOSOVA / REPUBLIKE E KOSOVES MINISTRIA E MJEDISIT, PLANIFIKIMIT HAPËSINOR DHE INFRASTRUKTURËS MINISTRY OF ENVIRONMENT, SPATIAL PLANNING & INFRASTRUCTURE			
Në lista Org. Org. Jedinica Org. Unit	SP-02	Nr. i Prot. Serij Prot. Prot. No.	4599/25
Nr. i Faqeve Rr. Stranica No. Pages	- 01 -	Data Datum Date	12.06.25
PRISHTINE / A		No. 1	

REPUBLIKA E KOSOVES / REPUBLICA KOSOVA / REPUBLIC OF KOSOVO ZYRA KOMBËTARE E AUDITIMIT NACIONALNA KANCELARIJA REVIZIJE / NATIONAL AUDIT OFFICE			
DATE PRANIMIA DORËZUAR DATUM PRIMA DORËZUJEN DATE RECEIVED SUBMITTED		12-06-2025	
Në lista Org. Org. Jedin. Org. Unit	Shit. Klasif. Klasif. Kod Class. Code	Nr. Prot. Sr. Prot. Prot. No.	Nr. i faqeve Str. Stranica No. Pages
03	47	948	1

Dodatak II: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR i drugih delova Izveštaja Revizije

Izveštaj revizora o finansijskim izveštajima¹ treba da sadrži jasnu izjavu mišljenja koja se odnosi na finansijske izveštaje, na osnovu zaključaka izvedenih iz dokaza dobijenih tokom revizije. Kada se revizija vrši i radi procene usaglašenosti sa drugim zakonima i propisima, revizori imaju dodatnu odgovornost da izveštavaju o usklađenosti sa vlastima¹⁰, rezultirajući zaključkom o usklađenosti.

U cilju utvrđenja da li je mišljenje o finansijskim izveštajima modifikovano ili nije modifikovano, revizor treba da obezbedi da rezultati revizije uključuju otkriveni ne materijalni ili otvorene druge nepravilne izjave proširene ili jedan (ili više) moguće pretpostavljenom u slučaju ograničenja delokruga.

Pogrešno prikazivanje je razlika između prijavljenog iznosa, klasifikacije, prezentacije ili obelodanjivanja artikla finansijskog izveštaja i količine, klasifikacije, prezentacije ili obelodanjivanja koja zahteva da artikal bude u skladu sa primenljivim okvirom finansijskog izveštavanja. Pogrešna prikazivanja mogu nastati iz greške ili prevare.

(odlomak od MSVIR 200)

Forma mišljenja

Ne-modifikovano mišljenje

Formuliše se kada nisu pronađene pogrešne izjave ili neusklađenosti ili su pronađene pogrešne izjave ili neusklađenosti, jedna ili objedinjena, što nije jednaka sa ili ne premašuje nivo materijalnosti finansijskih izveštaja u celini ili pogrešnih prikazivanja i/ili odstupanja otkrivena u određenoj klasi transakcija nije jednaka ili premašuje nivo najnižeg materijalnosti utvrđen za tu klasu transakcija. Takođe se formuliše ako nema ograničenja obima ili kada ograničenje obima ne može dovesti do izbegavanja značajnih pogrešnih prikazivanja i / ili ne usklađivanja.

Ograničenje obima nastaje kada revizor nije u mogućnosti da prikupi dovoljno revizijskih dokaza da bi zaključio da finansijski izveštaji u celini su slobodni od materijalnog pogrešnog prikazivanja.

Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije** ukoliko se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Promene mišljenja u revizorskom izveštaju

Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja i/ili ne usklađenost, revizor treba da modifikuje mišljenje u izveštaju revizije. Modifikovana mišljenja mogu biti:

- Modifikovane (kvalifikovane)
- Protivne, ili
- Odbijene

Kvalifikovano mišljenje

Formuliše se kada se otkriju pogrešna prikazivanja i / ili odstupanja, pojedinačni ili agregat koji je jednak ili premašuje nivo značajnosti finansijskih izveštaja u celini ili kada su pogrešna prikazivanja i / ili neslaganja otkrivena unutar date klase transakcija jednaka ili prevaziđe nivo niže značajnosti utvrđenog za tu klasu transakcija. Takođe je formulisan ako ne postoji ograničenje obima koje ne može dovesti do izbegavanja značajnih pogrešnih prikazivanja.

Protivno mišljenje

Formuliše se kada se otkriju pogrešna prikazivanja i / ili neusklađenosti, pojedinačna ili agregat, što premašuje nivo značajnosti finansijskih izveštaja u celini ili kada se pogrešno prikazivanje i / ili neusaglašenosti otkrivena u okviru određene klase transakcija daleko premašuju nivo nižeg materijalnosti utvrđen za tu klasu transakcija.

“Rasprostranjena” je termin koji se koristi u kontekstu grešaka i / ili neusklađenosti da bi se opisali efekti grešaka i / ili neusklađenosti na finansijske izveštaje ili potencijalni efekti grešaka i / ili neusklađenosti na finansijskim izveštajima, ako postoje takvi, koji nisu otkriveni zbog nemogućnosti pribavljanja dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza. Rasprostranjeni efekti u finansijskim izveštajima su oni koji su, po revizorovoj proceni:

- a) Ne ograniče se samo na elemente, račune ili određene stavke finansijskih izveštaja
- b) Ako se tako ograniče, predstavljati ili može predstavljati značajan deo finansijskih izveštaja; ili
- c) U vezi sa obelodanjivanjima, su od suštinskog značaja za razumevanje finansijskih izveštaja.

Odricanje od mišljenja

Formuliše se kada ograničenje obima, tj. nemogućnosti da obezbede dovoljne odgovarajuće revizorske dokaze, je materijalne ili raširene prirode.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se ističe i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku u cilju shvatanja revizije, odgovornosti revizora ili revizorski izveštaj, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja

Završne beleške

- ¹ Usklađenost sa organima vlasti – poštovanje svih relevantnih zakona, pravila, propisa, standarda i dobre prakse u javnom sektoru
- ² Ostali izveštaji su zahtev člana 8 Uredbe 01/2017 o godišnjem finansijskom izveštavanju
- ³ Kolektivno se odnosi na poštovanje organa vlasti
- ⁴ Pitanje A i Preporuka A – znači nova pitanja i preporuke.
Pitanje B i Preporuka B – označavaju ponovljena pitanja i preporuke
Pitanje C i Preporuka C – označavaju delimično ponovljena pitanja i preporuke.
- ⁵ 1. Ugovor o letnjem i zimskom održavanju nacionalnih i regionalnih puteva Kosova za 2022-2023,2023-2024. i 2024-2025. region Prizrena 1- Partija 8 sa jediničnom cenom od 35,221,93€ na 18 pozicija procenjena količina/ vrednost bila je 109,452€ (u zajedničkoj vrednosti) 2. Ugovor o letnjem i zimskom održavanju nacionalnih i regionalnih puteva Kosova za godine 2022-2023,2023-2024 i 2024-2025 jedinična cena 6,814,02 u 17 slučajeva u iznosu od 34,685€ i prekoračenje ugovora u iznosu od 198,490.60€.3.Ugovor o letnjem i zimskom održavanju nacionalnih i regionalnih puteva Kosova za godine 2022-2023,2023-2024 i 2024-2025 region Đakovice Partija 14 cena po jedinici 57,513€ i prekoračenje ugovora u iznosu od 199,923€.4.Ugovor o letnjem i zimskom održavanju nacionalnih i regionalnih puteva Kosova za godine 2022-2023,2023-2024 i 2024-2025 Region Peć 2 Partija 7 cena po jedinici 58,909€ u 5 slučajeva u iznosu od 112,745€. 5. Ugovor o letnjem i zimskom održavanju nacionalnih i regionalnih puteva Kosova za godine 2022-2023,2023-2024 i 2024-2025 Region Priştin 2 Partija 2 cena po jedinici 61,934€ u 48 slučajeva u iznosu od 164,716€ i prekoračenju ugovora u iznosu od 115,128€. 6. Ugovor o letnjem i zimskom održavanju nacionalnih i regionalnih puteva Kosova za godine 2022-2023,2023-2024 i 2024-2025 Region Peć 1 Partija 6 cena po jedinici 93,553€ na 26 pozicija u vrednosti od 42,244€. 7.Ugovor o letnjem i zimskom održavanju nacionalnih i regionalnih puteva Kosova za godine 2022-2023,2023-2024 i 2024-2025 Region Mitrovica 1 Partija 4 cena po jedinici 29,312€ prekoračenje 22 pozicije u iznosu od 95,025€ 8. Ugovor o letnjem i zimskom održavanju nacionalnih i regionalnih puteva Kosova za godine 2022-2023,2023-2024 i 2024-2025 Uroševački Region Partija 10 cena po jedinici 29,295€ - prekoračenje u 22 slučaja u iznosu od 75,554€. 9. Ugovor o letnjem i zimskom održavanju nacionalnih i regionalnih puteva Kosova za godine 2022-2023,2023-2024 i 2024-2025 Region Priştina 3 Partija 3 cena po jedinici 35,223€ dok je prekoračenje od 58 pozicija u iznosu od 176,989€. 10.Ugovor o letnjem i zimskom održavanju nacionalnih i regionalnih puteva Kosova za godine 2022-2023,2023-2024 i 2024-2025 Region Gnjilan 2 Partija 13 cena po jedinici 32,180€ na 55 pozicija u iznosu od 156,108€ 11. Ugovor o letnjem i zimskom održavanju nacionalnih i regionalnih puteva Kosova za godine 2022-2023,2023-2024 i 2024-2025 Region Uroševac 1 Partija 10 cena po jedinici 29,295€ u 48 slučajeva u iznosu od 123,073€ prekoračenje ugovora u iznosu od 119,415€(u zajedničkoj vrednosti). 12 Letnje i zimsko održavanje nacionalnih i regionalnih puteva Kosova za godine 2022-2023,2023-2024 i 2024-2025 Region Mitrovica 2a1 u 2 slučaja u iznosu od 105,202€.13.Ugovor o letnjem i zimskom održavanju A6 Arbër Xhaferi Partija 3 cena po jedinici 88,472€ Prekoračenje 38 slučajeva u iznosu od 72,720€ (u zajedničkoj vrednosti)
- ⁶ Konačni budžet – budžet odobren od strane Skupštine, a zatim usklađen od strane Ministarstva finansija
- ⁷ Finansijski izveštaji u javnom sektoru takođe uključuju izveštaj(e) o izvršenju budžeta
- ⁸ Usklađenost sa vlastima: usklađenost sa zakonima, propisima, standardima ili dobrim praksama.